DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 18 juli 2007 *

I mål C-213/06 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 8 maj 2006,

Europeiska byrån för återuppbyggnad (byrån), företrädd av S. Orlandi och J.-N. Louis, avocats, med delgivningsadress i Luxemburg,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Georgios Karatzoglou, före detta tillfälligt anställd vid Europeiska byrån för återuppbyggnad, Ioannina (Grekland), företrädd av S. Pappas, dikigoros,

sökande i första instans,

* Rättegångsspråk: engelska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna R. Schintgen, A. Tizzano (referent), A. Borg Barthet och E. Levits,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 10 maj 2007,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska byrån för återuppbyggnad (byrån) har yrkat att domstolen skall upphäva den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 23 februari 2006 i mål T-471/04, Karatzoglou mot AER, ej offentliggjort i rättsfallssamlingen (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogiltigförklarade förstainstansrätten byråns beslut av den 26 februari 2004 att säga upp Georgios Karatzoglous anställningsavtal (nedan kallat det angripna beslutet).

Tillämpliga bestämmelser

2 Europeiska byrån för återuppbyggnad inrättades genom rådets förordning (EG) nr 2454/1999 av den 15 november 1999 om ändring av förordning (EG) nr 1628/96 om stöd till Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Federala republiken Jugoslavien och den tidigare jugoslaviska republiken Makedonien (EGT L 299, s. 1).

3 Enligt skäl 19 i förordning nr 2454/1999 har byrån inrättats för att fylla behoven i samband med återuppbyggnaden av dessa stater, och när detta mål är uppnått kommer en avveckling av byrån att föreslås.

4 Byråns arbetsordning fastställdes genom rådets förordning (EG) nr 2667/2000 av den 5 december 2000 om Europeiska byrån för återuppbyggnad (EGT L 306, s. 7). Denna förordning har ändrats vid ett flertal tillfällen, senast genom rådets förordning (EG) nr 1756/2006 av den 28 november 2006 (EGT L 332, s. 18) (nedan kallad förordning nr 2667/2000), varigenom byråns mandat förlängdes till den 31 december 2008.

5 I artikel 10 i förordning nr 2667/2000 föreskrivs följande:

"De regler och föreskrifter som gäller för tjänstemän och övriga anställda vid Europeiska gemenskaperna skall gälla för byråns personal. Styrelsen skall i samförstånd med kommissionen fastställa de tillämpningsföreskrifter som behövs.

Byråns personal skall bestå av ett strikt begränsat antal tjänstemän som utnämnts eller avdelats av kommissionen eller medlemsstaterna för att utföra ledningsuppgifter. Resten av personalen skall bestå av övriga anställda som byrån skall rekrytera för en tid som strikt skall begränsas till byråns behov."

6 I artiklarna 2 och 3 i rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 av den 29 februari 1968 om fastställande av tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper samt om införande av särskilda tillfälliga åtgärder beträffande kommissionens tjänstemän (EGT L 56, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 1, s. 39), i den lydelse som gällde till den 30 april 2004, fastställs dels Tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade tjänsteföreskrifterna), dels Anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade anställningsvillkoren för övriga anställda).

7 Kapitel 9 i avdelning II i anställningsvillkoren för övriga anställda har rubriken "Anställningens upphörande". Vid tidpunkten för de omständigheter som är aktuella i detta mål bestod kapitel 9 av artiklarna 47–50 och behandlade olika typer av uppsägning av anställningsavtal för en tillfälligt anställd.

8 I artikel 47.2 a i anställningsvillkoren för övriga anställda föreskrevs att en tillfälligt anställds anställning upphör, om avtalet gäller tills vidare, "vid utgången av den uppsägningstid som anges i avtalet".

Bakgrund

9 Enligt artikel 4 i anställningsavtalet rekryterades Georgios Karatzoglou av byrån som tillfälligt anställd från den 7 november 2001 för en tidsperiod om 18 månader.

10 Artikel 5 b i anställningsavtalet har följande lydelse:

"Avtalet kan sägas upp av institutionen eller av den anställde på någon av de grunder som anges i artiklarna 47–50 i anställningsvillkoren för övriga anställda i enlighet med de villkor som föreskrivs i dessa artiklar ..."

11 Efter den inledande anställningsperioden om 18 månader ingick parterna ett nytt avtal om anställning på obegränsad tid. De ändrade det ursprungliga avtalet genom ett tillägg daterat den 7 maj 2003 (nedan kallat tillägget).

12 I artikel 4 i avtalet, i dess lydelse enligt tillägget, föreskrivs följande:

"Anställningsavtalet gäller tills vidare. Anställningstiden kan emellertid löpa längst till och med den tidpunkt då byrån avvecklas.

[Byrån] förbehåller sig rätten att säga upp avtalet om dess verksamhet skulle minska drastiskt eller upphöra innan byrån avvecklas."

13 Enligt tillägget förblir övriga artiklar i det ursprungliga avtalet, inklusive artikel 5, oförändrade.

14 I skrivelse av den 26 februari 2004 informerades Georgios Karatzoglou om uppsägningen av byråns direktör på följande sätt:

"Jag måste tyvärr meddela Er att byrån beslutat att säga upp ert anställningsavtal. Enligt artikel 47.2 i anställningsvillkoren för övriga anställda och artikel 5 b andra stycket i ert anställningsavtal löper en uppsägningstid om 3 månader från och med den 27 februari 2004."

15 Den 27 maj 2004 inkom Georgios Karatzoglou med ett klagomål mot det angripna beslutet med stöd av artikel 90 i tjänsteföreskrifterna. Klagomålet blev föremål för ett tyst avslag, eftersom byrån inte besvarade det inom de fyra månader som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna.

Förfarandet inför förstainstansrätten och den överklagade domen

16 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 6 december 2004 väckte Georgios Karatzoglou talan om ogiltigförklaring av det angripna beslutet.

17 Till stöd för talan åberopades fem grunder avseende

— åsidosättande av motiveringsskyldigheten,

— åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar,

— åsidosättande av artikel 47 i anställningsvillkoren för övriga anställda beträffande uppsägningstid,

— maktmissbruk, och

— åsidosättande av principen om god förvaltningssed.

18 Förstainstansrätten prövade den andra grunden som klaganden hade åberopat beträffande åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar. I punkterna 33 och 34 i domen erinrade förstainstansrätten om gemenskapsdomstolarnas rättspraxis, enligt vilken rätten att göra anspråk på skydd för berättigade förväntningar tillkommer varje enskild person som befinner sig i en situation av vilken det framgår att gemenskapsadministrationen, genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar. Dessa försäkringar måste i samtliga fall stå i överensstämmelse med bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna.

19 Mot bakgrund av denna princip prövade förstainstansrätten sedan huruvida artikel 4 i anställningsavtalet, i dess enligt tillägget ändrade lydelse, gav Georgios Karatzoglou en befogad försäkran om att hans anställningsavtal endast skulle komma att sägas upp om byråns verksamhet minskade drastiskt eller upphörde innan byrån avvecklades.

20 I punkterna 36 och 37 i den överklagade domen fann förstainstansrätten att ändringen av artikel 4 genom tillägget till anställningsavtalet hade "skapat en oklar situation beträffande avtalets innehåll". I avtalet hänvisades fortfarande till artikel 5, vilken inte hade ändrats, och till uppsägningsvillkoren i artiklarna 47–50 i anställningsvillkoren för övriga anställda, enligt vilka byrån kan säga upp en tillfälligt anställd utan att ange några skäl. Tillägget av ett andra stycke i artikel 4 hade emellertid, enligt förstainstansrätten, kunnat "ge klaganden intryck av att byrån begränsat sin rätt att säga upp avtalet till det fall att byråns verksamhet drastiskt skulle minska eller upphöra innan byrån avvecklades".

21 Förstainstansrätten kom därför i punkterna 38 och 39 i den överklagade domen fram till att Georgios Karatzoglou hade kunnat tro att syftet med artikel 4 i avtalet i ändrad lydelse var att i förväg ange skälet för en eventuell framtida uppsägning, nämligen en drastisk minskning av byråns verksamhet eller verksamhetens upphörande innan byrån avvecklades och att artikel 5 b i nämnda avtal därför endast var delvis tillämplig enligt de ändrade bestämmelserna i avtalet. Förstainstansrätten fann vidare att Georgios Karatzoglou kunde förvänta sig att oklara bestämmelser i ett anställningsavtal tolkas till den svagare partens fördel.

22 I punkterna 41–45 i den överklagade domen kom förstainstansrätten följaktligen fram till att "klagandens sålunda grundade förväntningar" skulle anses berättigade, i synnerhet som det inte finns några bestämmelser i anställningsvillkoren för övriga anställda som förbjuder byrån att begränsa sin rätt att säga upp en övrig anställd genom bestämmelser i avtal.

23 Förstainstansrätten biföll talan på den andra grunden och ogiltigförklarade det angripna beslutet utan att pröva övriga grunder.

Parternas yrkanden inför domstolen

24 Byrån har yrkat att domstolen skall

— upphäva den överklagade domen,

— avgöra målet genom att ogilla Georgios Karatzoglous överklagande, och

— förplikta Georgios Karatzoglou att ersätta rättegångskostnaderna.

25 Georgios Karatzoglou har yrkat att domstolen skall

— avvisa överklagandet, eller i andra hand ogilla det, och

— förplikta byrån att ersätta rättegångskostnaderna.

Upptagande till sakprövning

26 Georgios Karatzoglou har anfört att överklagandet inte kan tas upp till sakprövning, eftersom det inkommit för sent. Enligt honom löpte den frist om två månader som föreskrivs i artikel 56 i domstolens stadga ut den 8 maj 2006, medan överklagandet inkom först den 9 maj.

27 Förstainstansrätten konstaterar att överklagandet inlämnats den 8 maj 2006 via telefax, det vill säga inom den frist om två månader som föreskrivs i artikel 56. Det datum som Georgios Karatzoglou har åberopat är den dag då originalhandlingen av överklagandet inkom.

28 I artikel 37.6 i domstolens rättegångsregler föreskrivs emellertid att "vid bedömningen av om tidsfristerna för förfarandet följts, [skall] den dag beaktas då en kopia av en undertecknad inlaga ... inkommer till domstolens kansli per telefax eller

genom annat tekniskt kommunikationsmedel som domstolen har tillgång till, förutsatt att det undertecknade originalet av inlagan, ... inkommer till kansliet senast tio dagar därefter".

29 Villkoret i denna bestämmelse är således uppfyllt. Överklagandet skall därför upptas till sakprövning.

Överklagandet

30 Byrån har i sitt överklagande klandrat förstainstansrätten för att ha gjort sig skyldig till flera fall av felaktig rättstillämpning. Byrån har som första grund i huvudsak gjort gällande att förstainstansrätten tolkat avtalet på ett sätt som uppenbart strider mot partsviljan. Som andra grund har byrån anfört att förstainstansrätten felaktigt kommit fram till att principen om berättigade förväntningar åsidosatts.

31 Den andra grunden skall prövas först. Genom denna grund har byrån i synnerhet gjort gällande att villkoren för att skydd för berättigade förväntningar skall kunna åberopas enligt gemenskapsdomstolarnas rättspraxis inte är uppfyllda i förevarande mål. Med hänvisning till förstainstansrättens fasta rättspraxis (se dom av den 7 november 2002 i mål T-199/01, G mot kommissionen, REGP 2002, s. I-A-217 och s. II-1085, punkt 38) har byrån hävdat att någon "tydlig, ovillkorlig och samstämmig försäkring" inte kan anses följa av motstridiga överenskommelser av den typ som figurerar i avtalet. De försäkringar som Georgios Karatzoglou påstås ha fått överensstämmer inte med för byrån gällande bestämmelser och i synnerhet inte med artikel 23 i förordning nr 2454/1999, enligt vilken byrån endast får rekrytera tillfälligt anställda för en tid som strikt skall begränsas till byråns behov.

32 Georgios Karatzoglou har genmält att förstainstansrätten med fog kom fram till att han getts tillräckligt tydliga, ovillkorliga och samstämmiga försäkringar om att skälen för uppsägning av hans anställningsavtal var begränsade. Byrån gav honom inte endast vaga försäkringar utan har ingått ett tillägg till anställningsavtalet i syfte att ändra de bestämmelser som reglerade hans anställning. De berättigade förväntningar som han har åberopat överensstämmer till fullo med gällande rätt, eftersom det inte finns några bestämmelser i anställningsvillkoren för övriga anställda som förbjuder byrån att begränsa sin uppsägningsrätt genom bestämmelser i avtal.

33 Det skall inledningsvis erinras om att principen om skydd för berättigade förväntningar enligt fast rättspraxis ingår bland gemenskapens grundläggande principer (se bland annat dom av den 5 maj 1981 i mål 112/80, Dürbeck, REG 1981, s. 1095, punkt 48). Av denna rättspraxis följer även att varje enskild person har rätt att åberopa denna princip om han befinner sig i en situation av vilken det framgår att gemenskapsadministrationen, genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar (dom av den 16 december 1987 i mål 111/86, Delauche mot kommissionen, REG 1987, s. 5345, punkt 24, av den 25 maj 2000 i mål C-82/98 P, Kögler mot domstolen, REG 2000, s. I-3855, punkt 33, och av den 22 juni 2006 i de förenade målen C-182/03 och C-217/03, Belgien och Forum 187 mot kommissionen, REG 2006, s. I-5479, punkt 147). De givna försäkringarna skall dessutom stå i överensstämmelse med tillämpliga bestämmelser (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juni 1985 i mål 228/84, Pauvert mot revisionsrätten, REG 1985, s. 1969, punkterna 14 och 15, och av den 6 februari 1986 i mål 162/84, Vlachou mot revisionsrätten, REG 1986, s. 481, punkt 6).

34 Även om förstainstansrätten förvisso med fog har erinrat om denna rättspraxis i punkterna 33 och 34 i den överklagade domen har rätten gjort en felaktig tillämpning av kriterierna i den.

35 Det framgår av nämnda dom att förstainstansrätten kommit fram till att Georgios Karatzoglou inte getts någon "tydlig försäkring" som kunde ge upphov till berättigade förväntningar beträffande anställningsavtalets varaktighet.

36 I punkt 36 i den överklagade domen fann förstainstansrätten nämligen att "ändringen av artikel 4 genom tillägget till anställningsavtalet hade skapat en oklar situation beträffande avtalets innehåll". I punkt 37 i samma dom förklarade förstainstansrätten att "om ett andra stycke i artikel 4 inte hade gjorts, skulle byrån onekligen haft rätt att säga upp [Georgios Karatzoglous] anställningsavtal på en av de grunder och med iakttagande av de villkor som föreskrivs i artiklarna 47–50 i anställningsvillkoren för övriga anställda såsom stadgas i artikel 5 b i det ursprungliga anställningsavtalet. Tillägget av ett andra stycke i artikel 4 kunde ge [den berörde] intryck av att byrån begränsat sin rätt att säga upp avtalet till det fall att byråns verksamhet skulle minska drastiskt eller upphöra innan byrån avvecklades."

37 Det följer av det ovan anförda att förstainstansrätten ansåg att Georgios Karatzoglous avtalsmässiga situation var tämligen oklar.

38 Till skillnad från vad förstainstansrätten fastställde i punkterna 38–40 i den överklagade domen kan sådana oklarheter inte ge upphov till "tydliga försäkringar". Den nya lydelsen av artikel 4 i anställningsavtalet kunde tolkas såväl på det sätt som Georgios Karatzoglou förespråkat som på det sätt som åberopats av byrån (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Kögler mot domstolen, punkt 34).

39 Inga andra omständigheter i den överklagade domen kan anses ge stöd för Georgios Karatzoglous övertygelse beträffande anställningsavtalets varaktighet. Förstainstansrättens slutsats att det föreligger sådana försäkringar grundar sig endast på den avtalsmässiga situation som följer av ändringen av artikel 4 i Georgios Karatzoglous ursprungliga anställningsavtal.

40 Inte heller principen att den svagaste parten i anställningsavtalet kan förvänta sig att oklarheter tolkas till hans fördel, som förstainstansrätten påtalat i punkt 39 i den överklagade domen, kan åberopas i detta sammanhang.

41 Det faktum att Georgios Karatzoglous kan anses som den svagaste parten i anställningsavtalet påverkar inte det förhållandet att gemenskapsadministrationen inte kan anses ha gett några tydliga försäkringar. Övervägande beträffande Georgios Karatzoglous avtalsmässiga situation i förhållande till sin arbetsgivare kan inte kompensera att ett av villkoren för att berättigade förväntningar skall anses föreligga inte är uppfyllt.

42 Härav följer att villkoren för att principen om berättigade förväntningar skall anses åsidosatt inte var uppfyllda i förevarande mål.

43 Förstainstansrätten gjorde sig således skyldig till en felaktig rättstillämpning då den fann att det angripna beslutet innebar ett åsidosättande av Georgios Karatzoglous berättigade förväntningar om att anställningsavtalet endast kunde sägas upp för det fall byråns verksamhet skulle minska drastiskt eller upphöra innan byrån avvecklades.

44 Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden skall överklagandet bifallas såvitt avser den andra grunden.

45 Den överklagade domen skall följaktligen upphävas utan att övriga invändningar som åberopats till stöd för överklagandet behöver prövas.

Återförvisning av målet till förstainstansrätten

46 Om domstolen upphäver förstainstansrättens dom får den enligt artikel 61.1 i domstolens stadga själv slutligt avgöra ärendet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa ärendet till förstainstansrätten för avgörande.

47 Eftersom förstainstansrätten endast prövat en av de fem grunder som Georgios Karatzoglou åberopat anser domstolen inte målet färdigt för avgörande. Målet skall därför återförvisas till förstainstansrätten för avgörande av Georgios Karatzoglous yrkande om ogiltigförklaring av det angripna beslutet. Beslut om rättegångskostnader kommer att meddelas senare.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 23 februari 2006 i mål T-471/04, Karatzoglou mot byrån, upphävs.

2) Målet återförvisas till Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt för prövning av Georgios Karatzoglous yrkande att det beslut att säga upp hans anställningsavtal som fattades av Europeiska byrån för återuppbyggnad (byrån) den 26 februari 2004 skall ogiltigförklaras.

3) Beslut om rättegångskostnader kommer att meddelas senare.

Underskrifter